

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnitvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in "inzerate"
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 130.

V Ljubljani, v ponedeljek 10. junija 1901.

Letnik XXIX.

Za vsakega nekaj.

Ministrski predsednik dr. pl. Körber je v državnem zboru govoril, da se mu gibanje »Los von Rom« ne zdi nobenega večjega pomena. Katoliška cerkev ima toliko moči do src, da se ji te agitacije ni treba bati.

S to izjavo je hotel ministrski predsednik, zvest svoji dosedanji politiki, s katero se nikomur noče zameriti in vsakemu dati nekoliko obliži, da bi vsi šli za njim, ustreči na obe strani: krščanskim strankam, ki zahtevajo varstvo vere proti surovim napadom, in protikrščanskim strankam, ki hočejo, da jih nihče ne ovira v boju proti cerkvi.

A ta izjava je sama v sebi protislovna in kaže le slabost in neodločnost, ki brani avstrijski vladi količkaj pogumen korak bodisi na desno ali na levo. Vlada si mora vendar jasno odgovoriti na vprašanje: Ali katoliška cerkev sme od vlade zahtevati brambe ali ne? Ako jo sme zahtevati, tedaj jo vlada mora dati brez izgovora. Država brani vsak urad, brani celo čast zasebniku, a edino cerkev in vera sta brez varstva, brez brambe. Vsakdo se sme zaganjati vanjo, in ni ga branitelja, ki bi se ustavil tem napadom, in ni ga kaznitelja, ki bi klical zločince na odgovor.

Sovražne sile izpodkopujejo cerkvi temelj na vseh straneh. Res je, da uničena cerkev ne bo nikdar in da skale, na kateri stoji, nobena sovražna sila ne poruši, a škoda, ki se ji lahko v posameznih deželah zgodi, je čisto velikanska, in tisoči ljudi se ji mnogokrat odtujijo in propadejo v brezverstvo, zapeljani po brezvestnih sovražnikih. Ali nima cerkev tudi na Francoskem in na Španskem velike oblasti do src in do vesti ljudstva? In vendar peščica framonov s framonosko vlado na čelu uganja brezobzirno in brezpravno proticerkveno politiko, izganja redove, grabi cerkvi premoženje, kuži ljudstvo v slabih šolah in daje pro-

stost vsem najljutejšim napadom na katoličanstvo!

Tudi v Avstriji so razmere vedno bolj napete. Prišlo bo morda kmalu do odločnega in odkritega verskega boja tudi v zbornici. Saj sta nemški nacionalna in liberalna stranka odločno protikatoliški in komaj čakata, da bi se v Avstriji začelo izganjati katoliške kongregacije kakor v Franciji, in tudi med slovanskimi poslanci jih je nekaj, ki že sedaj sanjajo, kakor dr. Tavčar, o slovanski stranki, ki bi vzdignila prapor »Proč od Rima«. Ta stranka bi javno priznala framonstvo v Avstriji; one lože, ki na tihem rujejo proti cerkvi — in teh je v Avstriji mnogo — bi nastopile v odkritem boju, slovanski in nemški »pročodrimovci« bi se zedinili pod okriljem framonstva v eno stranko, in v Avstriji bi zadivjal kulturni boj v najbesnejši ostroti. Na to se ljudstvo pripravlja, zato se hujska, obrekuje, blati. Zato se mladina zastruplja po časopisih, da bi enkrat rujevala skupaj z volkovi.

Zato se pa glasi kakor ironija, ako reče avstrijski minister, da se za katoliško cerkev ni bati, ker ima že sama dovolj moči proti nasprotnikom. V Avstriji je cerkev vklejena, brez orožja. Država ji je vzela vso oblast, vsa sredstva, s katerimi se more v javnosti braniti, so ji oropana — in sedaj se naj sama brani! Oni pa, ki si je prisvojil ta sredstva in ki ima torej naravno dolžnost, da brani cerkev, smehlja v ožigled vsem nevarnostim pravi: Ni treba, saj ima sama dovolj moči!

Ta kompliment, s katerim je hotel Körber ustreči na obe strani, se mu je ponesrečil. Pomagal si je sicer hipoma iz zadrege, a izgubil je mnogo na zaupanju.

Državni zbor.

Dunaj, 8. junija.

Državno posojilo.

Za nove železnice in vodne ceste potrebuje Avstrija do 1000 milijonov. Ta potreba se sicer razdeli na 25 let, toda

vlada že sedaj potrebuje 125 milij. Komaj je poslanska zbornica v tretjem branju vsprejela zakona o železnicah in vodnih cestah, že so se oglasili Rotšildovi agentje in vladi ponujali posojilo. Znano pa je, da denarni baroni v prvi vrsti skrbijo za svoje žepe in da so jim države molzne krave. To je dalo povod, da so poslanci dr. Kramar, dr. Gross in Kaiser s svojimi tovariši v torek vprašali finančnega ministra, ali res išče posojila pri Rotšildu. Finančni minister dr. vitez Büchm-Bawerk je danes odgovoril ter izjavil, da mu je konsorcij poštne hranilnice, Rotšildove hiše, zemljiške in trgovske kreditne banke ponudil 250 milij. po 4% in po kurzu 94. Finančni minister je sicer priznal, da bi morda na jesen ali zimo dobil posojilo proti ugodnejšim pogojem, toda le morda, mogoče pa tudi proti neugodnejšim. Dr. Kramar pa je v svoji interpelaciji tudi obžaloval, da ima v Avstriji za državna posojila Rotšildova hiša že monopol. Minister temu ugovarja, češ, da četrtino posojila prevzame poštna hranilnica in da ima država vso kontrolo v rokah.

Recimo, da vlada sedaj res nikjer ne dobi ugodnejšega posojila, vendar je žalostno, da mora Avstrija vedno iskati posojil na mejnarodnem trgu. Avstrija dolžuje milijarde in na leto gre večina milijonov za državne dolžave v inozemstvo, ki pa se vračajo zopet le kot privlačna sila za nova posojila. Res, da ima država še precej kredita, toda kredit pada z davčno močjo. Davčna moč pri nas pa ne raste v enaki meri z državnimi dolgovi in potrebščinami. Nam se zdi, da gospod finančni minister ni udušil bojazni pri raznih strankah.

Obrtni red.

Nato je danes zbornica nadaljevala in dovršila podrobno razpravo o premembi paragrafov 59. in 60. obrtnega reda. Večina zbornice je vsprejela predloge obrtnega odseka; ustavljali so se le soc.-dem. iz »Ljubezni do obrtnika, ki mu poje mrtvaški

zvon«, in pa liberalci à la Noske in Wrabetz. Mej razpravo sta se čedno ozmerjala dr. Pommer in dr. Ellenbogen. Posl. Schneider je zahteval, da se prepove prodaja cvetlic od hiše do hiše in na ulici. Zbornica je vsprejela ta dostavek, kar ne ugaja prijateljem »dišečih cvetlic«.

Kvota in nagodba.

Kakor znano, bi morala biti nagodba z Ogersko že l. 1897 gotova. Obstrukcija pa je bila slepa in gluha za gospodarske koristi avstrijske državne polovice na veliko veselje ogerskih zaveznikov. Grof Thun je s § 14. podaljšal nagodbo, a kvotni deputaciji sta po dolgih pogajanjih določili kvoto 65:6 : 34:4. Ker pa parlament nista odobrila te kvote, moral je vladar podaljševati kvoto. Avstrijska vlada pa želi, da avstrijski parlament govori in izjavi svoje mnenje. In to stališče je edino pravo. Ljudski zastopniki naj govore, ali naj Avstrija še dalje hlapčuje Mažarom in jim drago plačuje Beustovo nepredvidnost. Vlada potrebuje moralne zaslombe za svoje zahteve nasproti Ogrom. Sedanji ministrski predsednik je že kot trgovski minister v Gavčevem kabinetu odločno zastopal avstrijske koristi in tudi danes je v svojem govoru naglašal, da »ima nagodba z Ogersko mnoge napake in da jih treba popraviti«. V tem oziru popolnoma pritrjujemo g. minist. predsedniku in zato ne moremo pojmiti, da bi morala zbornica biti bolj vladna, nego je vlada sama. Da, tudi temu pritrjujemo, da je ugled habsburške države v evropskem koncertu mnogo večji in vplivnejši, ako mora vnanji svet računati s skupno državo. To velja osobito z ozirom na nove carinske in trgovske pogodbe. S tega stališča želimo, da se končajo vedni in razni provizoriji. Ako se do l. 1903 ne dožene nagodba z Ogersko, ostane sicer sedanja carinska zveza z Ogersko do l. 1907, bančni privilegij do 1910, toda te razmere so jako slaba podlaga za carinske in trgovske dogovore z vnanjimi

LISTEK.

Med romanskimi národi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice.
Piše Jos. Lavtizar.

(Dalje.)

11. Zaragoza.

Pozno zvečer smo došli na arabski kolo-dvor v Zaragosi. Skoro mi je bilo žal, da se od svoje znanke nisem nič poslovil, ker se je hipoma izgubila s prijateljicama med množico popotnikov. Tedaj izročim svojo malenkost omnibusu »Gran Hotel de Europa«, kjer se nas nabere poln voz. Strežniki donašajo kovčke, jih po lestvi porivajo na streho ter nakopičijo polagoma tako težo nad našimi glavami, da bi bilo joj, ako bi se vse skupaj podrlo. Pa še ni konca, zopet ropota na vrhu, odkod neki že jemljejo toliko blaga? Sedaj je vendar mirno, kočijaž požene, konja močno potegneta in krepko peketajo podkve čez Ebro.

Dolga vrsta prižganih svetilnic stoji na obeh straneh ulic, mogočne kupole Marijine cerkve »del Pilar« se vzdigujejo proti nebesu, še višje stegujeta dva vitka stolpa svoja vrhunca v sinji zrak, na »Plaza de la Constitucion« pa kar mrgoli ljudstva, ker svira godba v sredi trga.

Kakor nalašč dobim prav tukaj v dru-

gem nadstropju lepo stanovanje, ki ima balkonska vrata obrnjena v središče ljudske zabave. Z zvišenega prostora opazujem mrgoljenje občinstva, oko gleda nebroj luči, na uho done vesele melodije, med katere se meša vpitje prodajalcev časopisov. Ko hrup nekoliko potihne, razločujem klic »el pais, el pais«, sličen grlu kakega dečka.

Kdo bi mislil pri tej mamljivi vadi na spanje?

Ne morem se več premagati in namesto da iščem počitka v postelji, odidem na trg nazaj med živahno zabavo. Godba svira naprej in naprej tiste »gassenhauerje«, ki se sicer ušesu navadnega človeka prilagajo, a so brez vsake glasbene vrednosti. Zopet začujem »el pais, el pais« s takim stopnjevanjem, da bi intervale lahko zapisal v glaskah, dotičnik prihaja vedno bližje in slednjič se srečava, a to ni deček, ampak koščena baba, ki nese pod roko velik šop tiskovin.

Bogve v koliko praskah je že potekalo življenje tega ženskega bitja in koliko je bilo zanj ranjenih src, ki so sedaj ozdravljena.

»El pais« zakliče prav poleg mene, da imam priliko videti to črnikasto stvar, katero je že menda vse drugo zapustilo, le jezik jej še ni odpovedal službe.

»Quanto vale el periodico?« jo vprašam. (Koliko velja časopis?)

»Diez centimos, caballero.« (Deset centimov, gospod).

Dobro, bom vsaj vedel, kak časniki je »el pais«, ki pomenja svet ali zemljo. Oblike je tako obilne, da bi služil za pogrinjalo čez veliko mizo, mišljenja pa republikanskega, kar se razvidi iz besedi pod naslovom »diario republicano.« Na vsaki strani ima pet širokih kolon, izhaja pa trikrat na dan v Madridu. Koliko se porabi dandanes papirja, koliko se mora zbrati gradiva, da je ves ta papir napolnjen, koliko truda imajo vredniki in stavci, da dobi vsa reč lepo vnanjo obliko in koliko mora biti ljudstva, da to pokupi! Po pravici imenujemo tisk velesilo, ki dela javno mnenje, velesilo, ki živi mnogokrat od samih fraz in laži, katerih se poprijema množica, nezmožna samostojnih nazorov ali prelena, da bi si vstvarila lastno sodbo. In vse te ideje po časnikih, kako hitro so sprejete in kako naglo zopet zavržene, slično mušicam — efemeridam, katerim je usojeno le enodnevno življenje, ki zjutraj rojene že zvečer zapadejo smrti.

Toda ne pozabimo tudi dobre strani tiskarstva, kajti poštene časniki odpirajo oči zapeljanim, saj je resnica le ena, ki se sicer lahko prikriva daljšo dobo, a prodre pozneje s toliko večjo silo.

Drugi dan je bila nedelja, katere ne pozabim tako hitro. Pred cerkvijo Nuestra

Senora del Pilar (Naša Gospa na stebri) stoji mož, ponujajoč romarjem drobne knjižice, in tudi ženica že čaka v okrogli kolibi, okoli katere so za steklenimi okni razstavljeni odpustki v spomin božje poti. Iz ulic prihajajo duhovniki v svetlih talarjih in plaščih, prepasani s svilenimi cinguli in pokriti s širokokrajnimi, ob straneh privihanimi klobuki. Vsi hité proti cerkvi, nad katero se vzdiguje osem azuleja-kupol z lesketajočo raznobarveno streho. (Azuleja-ploščice so delane iz ilovice ter prevlečene s steklenino; rabijo jih za kinčanje sten in za kritje strehe. Ker je ilovica steklenasta in raznobarvena, se svetijo ploščice od daleč, da dela njihova bliščoba prijeten vtis na oko.) Na obeh straneh cerkvenih vrat so zbrani reveži, katerim je to gotovo najljubši kraj. Ker niso tako srečni, da bi enako srečnejšim stanovanjem vlekli mesečno ali kvartalno plačo na podlagi kolekovane pobotnice, molé okrogle kovinaste posodice nasproti, da se položi va-nje kak milodar.

Stopivši v velikansko hišo božjo, zgrajeno v renesanškem slogu s temeljnim obri-som podolgovatega čveterokota in s trojno ladijo, ne vem, kam bi se obrnil najprej. Kajti ne ena, temveč dve cerkvi ste to, pa sklenjeni tako med seboj, da tega ne opaziš pri prvem pogledu. En veliki oltar je obrnjen proti vzhodu, drugi proti zapadu.

(Dalje prih.)

državami. Vprašanje pa je: Ali naj Avstrija vedno prijenjuje ogerskim zahtevam? Morda je ni stranke v zbornici, ki bi bila zadovoljna s sedanjo nagodbo. Naravnost krivična za Avstrijo pa je kvota. Posl. Po v še je opetovano to dokazoval v kvotni deputaciji. Res, da se je kvota lani zvišala za 4-4%, a na drugi strani so se odškodnovali Ogri s porazdelitvenim zakonom. Zato jako dvomimo, da bi avstrijska zbornica odobrila dogovorjeno kvoto, za katero so glasovali člani gosposke zbornice in le trije člani poslanske zbornice.

Posl. Kaiser je danes v imenu nemške ljudske stranke zahteval enake pravice in dolžnosti za obe državni polovici, torej kvoto 50:50. Avstrijska industrija ima sicer še danes svoj trg na Ogerskem, toda izvoz se krči, na drugi strani pa ima ogersko žito v Avstriji svojega največjega konsumenta. In to se približno zravna.

Dr. Lecher, veščak v tem vprašanju, je odločno pobijal sedanjo nagodbo in kvoto ter že napovedoval »pogreb v nagodbenem odseku«.

Posl. Udržal je v imenu mladočeskega kluba izjavil, da bodo glasovali proti predlogi.

Baron Schwegel je izražal željo, naj bi nagodbeni odsek sredno rešil to vevvažno, a tudi težavno vprašanje.

Jutri zbornica izvoli nagodbeni odsek 48 članov, ki bode v bodočem zasedanju trl trde orehe nagodbe z Ogersko.

Lokalne železnice.

Koncem seje se je sinoči pričela že razprava o lokalnih železnicah. Poročevalec G. zowski je priporočal, da zbornica odobri zakonski načrt brez premembe. Vpisanih je mej govorniki tudi več slovenskih poslancev, toda na vrsto prideta k večjemu dva. Na dnevnem redu je namreč še nad 30 točk, a zbornica ima seji samo še v ponedeljek in torek. Zato gre vse s parom.

Za pogorelce v Kropi.

Posl. Pogačnik in tovariši so danes vložili nujni predlog, naj bi država izdatno pomagala pogorelcem v Kropi. V predlogu se naglašja, kako zadnja leta vsled rastoče konkurence propada žebljarski obrt in številno prebivalstva: služba an elabo, revščina velika. Pogorelo je 14 hiš in mnogo hišne oprave ter obleke; nad 30 družin je brez strehe. Škode je do 200.000 kron, a zavarovani so bili le za 34.000 kron, sedem posestnikov sploh ni bilo zavarovanih. Hitra in izdatna pomoč je torej utemeljena.

Za poškodovance po toči.

Posl. Pfeifer in tovariši so danes nujno predlagali, naj država dovoli potrebno podporo posestnikom obšine Črešnjevec v črnomaljskem okraju, katerim je 27. maja toča naredila veliko škodo na polju in v vinogradih.

Bosanska živina in les.

V avstrijski delegaciji je delegat dr. Šusteršič na skupnega drž. fin. ministra vložil interpelacijo zaradi konkurence, ki jo delata bosanska živina in les južnim deželam, posebno Kranjski. Bosna zalaga z živino že Trst in mornarico v Pulju. Tudi bosanski les škodi lesni trgovini na Kranjskem. Tako n. pr. stane stavbenega lesa želez. voz 20 km, postavljen v Trst, z Notranjskega okoli 350 kron, iz Bosne pa enak les le 220 kron. Torej je voz bosanskega lesa za 130 kron cenejši. To kaže, da v Bosni ne poznajo prave cene lesa in se tako uničuje blagostanje, ob enem pa dela škoda lesni trgovini na Kranjskem. Bosanska vlada naj torej primerno zviša ceno domačemu lesu in omeji konkurenco.

Domač svinec.

Delegat dr. Šusteršič je na vojnega ministra vložil utemeljeno interpelacijo, zakaj vojna uprava na tujem kupuje svinec, ko ga doma dobi po isti ali še nižji ceni.

Vojaško strelišče v Dobcu.

V Dobcu pri Cirknici imajo vojaki že okoli 7 let svoje strelišče, kamor hodijo streljati po več dni spomladi in na jesen. Mej strelnimi vajami posestniki iz Dobca in nekateri tudi iz Bezuljaka ne smejo na polje, pašnike in v gozde. Celo studenec jim zapro po več ur na dan. Vsled tega ljudje trpé znatno škodo, ki znaša na leto povprek 500 kron, a odškodnine ne dobe nobene.

Posl. Žitnik je svoj čas izročil v ministerstvu prošnje, a danes je dr. Šusteršič še v delegaciji vložil interpelacijo na vojnega ministra, naj se posestnikom v Dobcu in Bezuljaku dovoli primerna odškodnina.

Napredovanje hrvatske misli.

L. 1848. je rekel Košut Lajoš, da ne more najti na zemljevidu Hrvatske, toda ban Jelačić mu je kmalu potem pokazal z mečem v roki, da „još Hrvatska ni propala.“ To je bil ob enem vrhunec ilirskega pokreta in Hrvatskej zagotovljen obstanek. Sicer je zadel tudi junaške in požrtvovne Hrvate kruti absolutizem, kakor vse ostale narode avstrijske carevine, vendar pa se je od zdaj vsaj znalo za kraljevino Hrvatsko, katero so hoteli poprej popolnoma izbrisati iz zemljevida.

Tudi deset let trajajoča germanizacija ni mogla zadušiti ilirske ali hrvatske misli, marveč se je z novo ustavo l. 1860 iznovič povzdignila v kljub vsem zaprekam z Dunaja in Budimpešte. V kratkem času so bili pohrvačeni vsi uradi in ravno tako je bil uveden v vse šole hrvatski jezik, seveda razun Krajine, kjer se je nemščina držala še kakih 15 let, dokler ni z zedinjenjem njenim z matero zemljo tudi tukaj popolnoma zginila.

Hrvatski sabor ni pozabil poleg važnih državnopravnih razprav na narodno organizacijo in posebno na odgoj mladeži v narodnem duhu ter je s tem položil pravi temelj narodni misli.

Hud udarec je zadel Hrvate kakor tudi ostale Slované v Avstriji z dualizmom. Zlo je bilo posebno to, da se ni še pred dualizmom zedinila Dalmacija s Hrvatsko, kar je zahteval hrvatski sabor večkrat, ali je dalmatinski sabor takrat še po svojej večini laški to zahtevo odločno odbijal. Tako je našel dualizem Hrvatsko vso razcepano, a če je bila že avstrijska politika že od nekdaj protivna vsakemu združenju slovanskih plemen posebno na jugu države, se je zdaj pridružil tej protislovanski politiki tudi Mažar, ki je dobil z dualizmom isto oblast v iztočnej polovici države nad Slovani, kakor jo je imel Nemec v zapadnej. Beustovo gesto: „Slovane na zid pritisniti“ je bilo od zdaj merodavno v habsburškej monarhiji in Hrvati so v kljub svojej nagodbi občutili posledice te politike.

Toda narodna misel hrvatska se ni dala zatreti, napredovala je neprenehoma, a posebno še od onega časa, ko so bili z velikim požrtvovanjem škofa Strossmayerja in vsega naroda utemeljeni narodni zavodi: akademija znanosti in umetnosti, vseučilišče in narodno gledališče ter preporojena ali pa na novo utemeljena društva kakor: Matica Hrvatska, društvo sv. Jeronima itd.

Tako je narodna hrvatska misel dobila čvrst temelj ter se ni dala nič več potlačiti, a ko je med tem tudi v Dalmaciji prišla na površje narodna hrvatska stranka posle dolgotrajnih in hudih borb, se je tudi v tej posestrini kraljevini razvijal tisti proces narodnega probujenja kakor v banovini in zdaj je Dalmacija razun nekih uradov in laške gimnazije v Zadru popolnoma hrvatska zemlja, kar je seveda po prebivalstvu bila že od nekdaj.

Mažari in Nemci so poskušali vse, da se ta narodni pokret ne širi dalje, ali ga niso mogli zaustaviti niti v Istri, kjer so si pridobili za zaveznike Lahe ter tpe celo laško irredento samo zato, da se Hrvatsko zatre, toda zastonj. Tudi Istra se vzdiguje in s hrvatsko gimnazijo v Pazinu je položen temelj pravemu razvitku narodne misli.

Mažari so se leta 1878 protivili okupaciji Bosne in Hercegovine le radi tega, ker je prebivalstvo teh dežel hrvatsko, pa so slutili, da se bode s časoma tudi v teh zemljah razširila hrvatska misel, katerej so oni tako protivni. A ker niso mogli okupacije ustaviti, so izmišljali razna sredstva, kako bi zaprli vhod hrvatskej misli v te zemlje.

Toda trudili so se zastonj, saj vendar niso mogli hrvatsko prebivalstvo odstraniti ter ga nadomestiti z drugim, a če so začeli gojiti bosansko misel in bosanski jezik, jim vendar tudi to ni pomagalo, hrvatska misel se je širila tudi tukaj v kljub srbskej in vladinej bosanskej neprenehoma do dandanes.

In tako je postala hrvatska misel vkljub ogromnim zaprekam nemških, mažarskih in laških sosedov tako jaka, da morajo z njo računati ti sosedje, četudi sicer o njej še vedno govore z nekim prezirom, izza katerega se skriva pa očitno nezadovoljstvo, ker je niso mogli zatreti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. junija.

Cesarjevo potovanje v Prago.

V sredo 12. t. m. dopoldne malo pred 10. uro se odpelje vladar na Češko, kjer ostane do večerji 18. t. m. Podrobni načrt za to potovanje je že objavljen. Cesar ostane v Pragi do 17. junija zjutraj in si bo v teh dneh ogledal razne naprave in zavode obeh narodnostij. Čehi kakor Nemci se radujejo tega dogodka, ki naj pomeni pričetek narodnostne sprave mej obema narodoma ter slovesen zaključek spomladne mirne parlamentarne dobe. Cesarja bodo spremljali na tem potovanju ministri Koerber, Hartel in Rezek, ob enem z njimi pa pohité domov k vsprejemu češki poslanci. Posebno mnogo si obetajo od cesarjevega obiska nemški liberalci na Češkem, ker se bo po njih mnenju te dni jasno pokazalo, da Češka ni samo češka, marveč imajo jednak delež na vseh (?) poljih tudi Nemci. »Neue Freie Presse« vsled tega ministrom polaga na srce, naj se ne drznejo z nobenim činom žaliti čuta nemškega prebivalstva, ker rane, ki jih je usekal narodnostni boj, še niso zaceljene. Pomniti morajo ministri, da mora zahvala za redno parlamentarno delo jednako veljati Čehom in Nemcem, ki so bili združeni v večini in skupno reševali težka vprašanja. — No, prihodnji dnevi pokažejo, če bodo Nemci sami vztrajali vseskozi na tem stališču.

Vinska klavzula.

Nekemu ogerskemu listu poročajo 8. t. m. z Dunaja, da se je mej našo monarhijo, Nemčijo in Italijo vsprejel sledeči posredovalni predlog glede vinske klavzule: Vinska klavzula kot taka zgine. Vino se sprejme vrednicarinski tarif in sicer z nekoliko višjo postavko nego je dosedanja, in se bo progresivno zviševal po alkoholskih stopinjah. Nemčija in Avstrija dovolita Italiji specijelne garancije proti konkurenci španskih, francoskih, grških in turških vin. Izvzeta bodo nekatera boljša vina v steklenicah. — Koliko je resnice na tej vesti, se seveda še ne da določiti.

Kompromis mej Staro in Mlado čehi?

Za prihodnjo deželnozborsko volivno borbo na Češkem se vrše že v vseh strankah velike priprave, najbolj agilne so pa, zdi se, razne nemške stranke, ki bodo v boju proti češkim strankam hodile večinoma skupno pot. Da odstranijo kolikor možno pretečo nevarnost, skušajo voditelji mladočeške stranke skleniti s Staročehi nekaj volivni kompromis, s katerim bi se odbil naval narodnih nasprotnikov. Glasom poročil v dunajskih listih je parlamentarna komisija mladočeškega kluba sklenila pričeti s Staročehi tozadevna pogajanja. Govori se, da je na Moravskem zadevno vprašanje že rešeno, momenti, ki so ločili obe stranki, so v zadnjih letih skoro do cela odstranjeni in danes se vodja Staročehov dr. Začek ne razlikuje mnogo od svojega nekdanjega zastopnika dr. Stranskega! — Ta vest je dosedaj najmanj vsaj prezgodnja. Mladočehi si, to smemo verjeti, gotovo žele kompromisa, ker so po mnogih okrajih najbolj v nevarnosti ravno njih mandati, toda Staročehi si bodo poprej dobro premislili, predno izroče lep kos dela svojim verskim nasprotnikom.

Italija in trozveza.

V sobotni seji italijanske poslanske zbornice je oddal radikalni poslanec De Marinis, govoreč o albanskem vprašanju, sledečo izjavo: »Italija si mora dvakrat premisliti, predno obnovi trozvezo. Nemčija posebno pa Avstrija potrebuje Italije, ta je pa lahko brez njih. Radi Albanije se bliza Italija razporu z Avstrijo«. — Kaj tacega svet dosedaj pač še ni čul. Avstrijski zastopniki naj vendar pokažejo ošabnim Lahom, da trozveza ravno Italiji največ koristi, Avstriji pa povzroča veliko škodo.

Razpor mej Kubo in Zveznimi državami.

Odgovor kubanskega zastopa na načrt ustave, kakoršno hoče Kubancem usiliti vlada v Washingtonu, je grozno zbedel ameriške vladne kroge. Ko je kabinet v Washingtonu v petek prejel oficijelno poročilo, da kubanski zastop kar najodločneje odklanja brezpogojni vsprejem ustavnega načrta, je takoj naročil generalu Wood, naj na vsak način izvede ameriško zahtevo, če se pa nikakor ne uda, naj siloma razpusti kubanski zastop. — S takimi drakonskimi sredstvi si Amerikani pač ne bodo utrdili prijateljstva in pokorščine pri Kubancih.

Kitajski dvor še ne gre v Pekin.

Iz Shanghaja dohaja poročilo, da je kitajski cesarski dvor za sedaj še odložil potovanje v Pekin, in sicer, kakor naglašja cesarjev odlok z dne 6. t. m., radi tega, ker je prevelika vročina, ki bi slabo uplivala na zdravje že priletne cesarice-vdove. Potovanje se je odložilo do 1. septembra, ker so astrologi določili, da bo ta dan ugoden (!) za nastop daljne poti. — Bržkone se je že jela uresničevati bojazen, ki so jo gojili gotovi krogi glede miru v Kini. Kitajska vlada, ki je vsaj deloma postopala roko v roki z rovarji, je pritiskala na velesile tako dolgo, da so jele umikati svoje čete iz Pekina in Kitajske sploh, sedaj pa noče izpolniti pogoja, pod katerim se je ustreglo njeni želji.

Slovstvo in umetnost.

»Prešernove poezije« v nemškem prevodu so izšle kot celotna zbirka z naslovom: Fr. Prešern. Poesien. In deutscher Uebersetzung gesammelt und herausgegeben von dr. Fr. Vidic. Im Verlage des Herausgebers. In Commission bei Alfred Hölder, k. und k. Hof- und Universitätsbuchhändler, Wien. I. Rothenthurmstrasse 13. — Čisti dohodek je namenjen za Prešernov spomenik — Prešernove poezije so doslej izšle že v ruskem prevodu Koršekovem, sedaj jih imajo tudi Nemci.

V tej izdaji manjka samo »Nova pisarija«, za katero bi bilo Nemcem treba napisati preveč razlage, da bi jo umeli, manjkajo epigrami in par pesniji iz dodatka, ki se je pridejal »Poezijam« še le po pesnikovi smrti. Sprejete so seveda tudi pesmi, ki jih je Prešern sam zložil v nemškem jeziku. Iz raznih prestav, ki jih je imel pred seboj dr. Vidic, je izbral najboljše. Prelagatelji so sledeči: H. Penn, A. Rudolf, A. Funtek, E. pl. Strahl, X. Lujiza Pesjakova, E. Samhaber, Germonik, L. Pintar V. Tausk, L. Dimitz, Iv. Škerjanec, Fr. Vidic, Ivan Souvan, Feliks baron Pino. Sonetni venec je ves Funtkov.

Prestave so sicer različne vrednosti, vendar moramo reči, da je g. dr. Vidic zbral najboljše. Ta zbirka je res zadelja Prešernovega duha, kolikor ga je možno izraziti v nemščini.

G. Ignacij Hladnik je izdal zbirko 26 pesmij, ki se morejo peti pri sv. obhajilu, za presv. Rešnje Telo in za Srce Jezusovo, z naslovom »O sacrum convivium«. Zložene so za mešan zbor, za solospesve in za spremljevanje orgel (cena partituri in 4 glasovom je 4 K), posamni glasovi se dobe po 40 h

Res veliko, lepo število skladb, ki priča o neumorni delavnosti g. skladatelja. Duh je svež in melodičen, in gotovo bodo pevovodje radi segli po teh skladbah. Nekaj teh pesmij je bilo sicer že v litografiranih izdajah objavljenih, a v tej res ukusno in lepo prirejeni zbirki so nam zopet dobro došle, ker spadajo mej boljše Hladnikove skladbe. Zbirko jako priporočamo.

Zaščitnikom Levčevega pravopisa v prevdarek. Spisal prof. V. Bežek. Ta razprava je izšla kot ponatis »Ljubljanske Zvone«. G. prof. hoče podreti Levčev pravopis. To je »memento, da si že ob enajsti uri, ki menda dojde še o pravem času, da zabrani ali vsaj izkuša zabraniti omenjenega pravopisa uradno potrditev, ki našemu slovstvenemu razvoju sicer ne bi bila v pogubo, toda v prid tudi ne«, pravi pisatelj. Da prijava med »zaščitniki« tudi prof. Štreklja in o. Škrabca, je umljivo. Mi smo tudi nekaki, da si ne znanstveni »zaščitniki« Levčevega pravopisa, in reči moramo, da nas prof. Bežek ni omajal v dosedanjem prepričanju, da je Levčev pravopis prav rabljiv in praktičen. »Dom in Svet« na primer se drži dosledno Levca, a kakor se vidi, mu to ni v pogubo; tudi »sacrificio d'intelletto«, o katerem govori prof. Bežek, se nam ne zdi tako krut, da bi se ne smel poskusiti zaradi enotne pisave.

Sploh pa to borbo prepuščamo gg. filologom. Kar bodo najpametnejšega dognali teoretič, tega se bomo oklenili mi, ki smo le praktični jezikoslovci. Za zdaj ostanemo še pri Levcu, naj bo uradno potrjen ali ne.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. junija.

Deželni predsednik baron Hein se je danes zjutraj s soprogo podal na Notranjsko.

† **Dekan Jožef Krese.** Včeraj popoldne ob 1½ uri je umrl g. Jožef Krese, dekan in župnik v Kočevju. Rojen je bil 8. marca 1834 v Prečini. V mašnika posvečen je bil 26. jul. 1859 kot tretjeletnik. Služboval je kot kaplan v Borovnici, v Šempetru pri Novem Mestu in v Šmihelu pri Nov. Mestu. L. 1871 je postal župnik v Strugah. V Kočevju je bil dekan od l. 1884. Veliko se je trudil, da namesto stare jako slabe kočevske župne cerkvice postavi lepo romansko cerkev po načrtu barona Schmida. Mnogo let se je trudil zastopati in užil mnogo bridkosti. Jako se je veselil, ko je videl, da se njegova želja uresničuje in ko se je začela zidati cerkev. Toda Bog ga je poklical k sebi, predno je mogel videti dovršeno novo stavbo, ki bo res najvzornjša romanska cerkev daleč na okrog. Bil je milega in blagega značaja, postrežljiv do vsakega. Pogreb bo jutri ob 1½. uri dopoldne. Naj v miru počiva!

Osebnost. Čast. gosp. Ivan Skuhala, dekan ljutomerski, se je podal že koncem meseca majnika, in sicer tretjekrat, v Marianske lažne na Češko zdravja iskat. Kakor se nam poroča, mu bivanje v tamšnjem mestnem „Krankenheim“ dobro prija. Utegne še do srede junija, če ne še dalje časa, tam gori ostati. Za povratek si je izbral pot skozi Monakovo in Solnograd. Mu želimo stalnega zdravja!

Pisatelj Meško se je odpeljal v Karlove vane. Njegovi župniji St. Daniel in Strojno oskrbuje med tem častita duhovščina od Fare (Prevalje). Dal Bog, da se ljubljeneč čitajočega občinstva slovenskega vrne kmalu zdrav in čil!

Odbor »Slov. katol. akademiškega društva Zarje« v Gradcu se je na ustanovnem zborovanju dne 6. junija sestavil takole: Predsednik cand. phil. Evgen Jarc, podpredsednik stud. iur. Jos. Dermastia, tajnik stud. phil. Fr. Kolenc, blagajnik cand. phil. Miroslav Malgaj, gospodar stud. phil. Anton Jarc. Društvena adresa se glasi: Zarja, Gradec, Univerzitet.

Mariborski župan zopet — odstopil. Mariborski občinski svet je imel 7. t. m. izvenredno sejo, v kateri je podžupan dr. Schmiderer naznanil, da mu je župan Nagy pisal, naj podžupan sprejme županska posla. Kakor je povedal poročevalec o tej zadevi, višjega dež. sodišča svetnik dr. Gottscheber, odstopil je župan radi tega, ker je soc. dem. »Arbeiterwille« prinesel poročilo o tajni seji obč. sveta in ker je ta list trdil, da je župan hotel, naj se radi nekaterih nepravilnosti odpuščenega stavbnega inšpektorja Rezegha zopet nastavi, a da je župan s tem svojim predlogom pogorel. Obč. svet je na to poročilo izjavil, da poročilo v »Arbeiterwille« ni bilo resnično, da župan takega predloga ni stavil, ter je županu Nagyju izjavil zahvalo in zaupanje na njegovem »delovanju«. »Razžaljeni« mariborski župan ima torej dovolj kadila in nemški Mariborčani sedaj upajo, da se nehajo komedije z vednimi »odstopi«.

Umrla je v Monakovem grofica Ksaverina Attensa, soproga grofa Žiga Attensa iz Podgore.

Skušnje usposobljenosti za otroške vrtnarice so napravile: Berta Dettler, (z nemškim učnim jezikom), Ana Gorup, Justina Hernaus, Marija Lebermann in Albina Pogačar (z odliko) s slovenskim in nemškim učnim jezikom.

Krščanska ženska zveza. Zborovanje »Krščanske ženske zveze« se vrši jutri ob 3. uri popoldne v »Katol. Domu«.

Konec šolskega leta in zrelostne skušnje. Na tukajšnji učiteljski pripravnici združeni z vadnico bode konec šol. leta dne 3. julija. Dne 4. julija se prične matura. Na I. drž. gimnaziji bode sklep šolskega leta dne 3. julija, dne 4. julija se prične matura, katero bode delalo 64 domačih in 5 zunanjnih abiturientov. Maturo bode delala tudi neka gospodična.

Celovec v praznični obleki. Obč. svet celovski je sklenil, naj se Celovec včeraj in danes slovesno okraši z zastavami,

ker je cesar že potrdil investicijsko predlogo. Jutri bode v Celovcu slavnostni banket in bakljada.

Ljubljanski občinski svet ima redno sejo, v torek, dne 11. t. m., ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. Na dnevnem redu so tudi poročila: Mestnega magistrata poročilo o zadevi nekaterih nujnih poprav v kopališčih v Kozelji. O prošnjah za sprejem v občinsko zvezo. O razsodbi deželnega odbora z dne 10. maja 1901 v zadevi hišnemu posestniku H. Ludvigu predpisanega hodnika. O novi uredbi mestne registrature. O ponudbi stavbnega podjetnika Jakoba Acceto za odkup mestnega stavišča za Wettachovo vilo. O računskih sklepih mestnega in drugih zakladov, s katerimi upravlja mestna občina. O napravi ksilolitnega tlaka v poslopji jubilejske ubožnice. O zadevi troškov za model naročenih zmajev pri cesar Francu Jožefu mostu. O tlakovanju špitalskih ulic, Mestnega trga, trga pod trančo, Starega trga in ulice Pred škofijo. O prestavljenju starega skladišča s prostora bivše deželne bolnice v mestno gramozno jamo ob Poljanskej cesti. O prizivu hišnega posestnika Antona Gebe proti odredbi glede naprave stranišča v Rohrmanovej hiši v Židovskih ulicah. O kolavdaciji in konečnem obračunu poslopja grofovske Stubenbergičine ubožnice v Gradišči. Odseka za olupšavo mesta: O napravi klopij v nekaterih drevoredih. O premestitvi igrišča v Lattermanovem drevoredu. O prispevku za nakup bicikla vodovodnemu monterju Otonu Pavčiču. O računskem sklepu mestnega vodovoda za l. 1900. O podelitvi ustanove za ženitno opravo, osnovane povodom srebrne poroke Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Petindvajsetletnico bode praznovalo meseca avgusta t. l. škojeloško gasilno društvo.

Stavka delavcev v papirnici v Podgori. O tej stavki se poroča, da se je pričela, ker je nameraval vodstvo tovarne pri kalandrih znižati število delavcev. Ženske delavke so bile razburjene, ker se jim je hotel zaslužek skriti s tem, da bi odslej pri zgibanju pol zaslužile 1 gld. na 200 risov, dočim so prej zaslužile 80 kr. na 100 risov. Stavka se je pričela tudi radi osornega in pretrpanega postopanja delavskih nadzornikov Poche in Novaka. Delavci so zahtevali, naj se ta nadzornika odstranita. Delavce, ki so bili odpuščeni k vojaškim vajam, je vodstvo hotelo smatrati kot odpuščene od dela ter jim je hotelo dati potem, ko so se vrnili od vojaških vaj, nižjo plačo. Vseh stavkajočih je bilo 150 moških in 200 žensk. Vodstvo tovarne je grozilo, da kdor sedmi dan po stavki ne stopi v delo, bo odpuščen. Predno delavci ne stopijo v delo, izjavilo je vodstvo, da se ne bodo vršila nobena pogajanja. Kakor v Vevčah, tako so tudi tu socijalni demokratje igrali žalostno ulogo. Delavci so stopili v delo, predno bi se jim v glavnih njihovih zahtevah ugodilo. Morda dobe delavci 20 vin. na dan več plače. V petek se je nakrat naložilo delavkam, da bi delale dve uri čez določen delavski čas — ne vemo pa ali proti plačilu ali brezplačno. Delavke pa tega niso storile, marveč so zapustile tovarno ob 6. uri kakor po navadi. Ko so se v soboto zjutraj vrnile, da bi šle ob navadni uri k delu, zaprli so jim vrata ter jih niso pustili v tovarno. Vsled tega pa so še delavci zapustili delo. Kako se bo stavka končala, bomo poročali. Upravičenim zahtevam delavstva želimo najboljšega vspeha.

Slovenska trgovska šola v Trstu. Trgovsko izobraževalno društvo v Trstu je včeraj imelo slavnostni zaključek svoje trgovske šole.

Novo liberalno podjetje. Liberalci so v Radečah pri Zidanem Mostu ustanovili »Narodno« hranilnico in posojilnico.

Iz Slov. Gradca se poroča nemškimi listom o veliki jezi, ki vlada mej nemčurji ker je obč. svetnik g. Avgust Günther prodal svojo hišo in gostilno slovenski zadrugi.

»Kje dom je moj?« Gospod Janko Trost je izdal nove, jako lepe razglednice z geslom: »Kje dom je moj?« Razglednica ima slike sedmih največjih mest na Slovenskem. Zgoraj na sredi je slika Ljubljane, na nje levi strani Trst, na desni pa Gorica. Na levi strani pod Trstom je Novomesto in pod tem

Celje, na desnej strani pod Gorico pa sta Celovec in Maribor. Razglednice so prav lepe.

Kap je zadela v Radovljici c. kr. sodnega slugo Franca Cirerja, doma iz Moravč.

Druga žrtev požara v Kropi. Požar v Kropi zahteval je že drugo žrtev. Lorenč Magušar, star 78 let, je šel v soboto 8. t. m. z delavci v visoko kroparsko goro, kjer so pripravljali in driali les za strehe njegovemu sinu Juriju, vulgo bogati Jurij. Dolga smreka ga je z vrhom tako močno oplazila, da je starček odletel v grmovje in obležal med drevjem nezavesten. Sprejel je v gozdu sveto olje in papežev blagoslov, na kar so ga nesli v rjuhah v njegovo hišo, kjer je izdihnil po kratkem trpljenju svojo dušo.

Ljubljanske novice. Pokopali so včeraj pleskarskega pomočnika gosp. Adolfa Bončarja. Pokojni je večkrat pridno sodeloval na odru Rokodelskega doma. Društveniki »Katoliškega rokodelskega društva« so mu v obilnem številu izkazali zadnjo čast, pevci pa so mu v slovo zapeli ginjive žalostinke. N. v. m. p. — Meščanska godba se je obrnila do Nemcev za podporo. Glasilo ljubljanskih Nemcev »Deutsche Stimmen« se v včerajšnji številki strahovito norčuje iz te prošnje. Z nemško podporo torej ne bo nič, pa tudi z meščansko godbo nič, dokler bodo v odboru taki strokovnjaki, kakor L. Stricelj in Jožef Turk. — Gostilničar »pod skalco«, o katerega nesrečnem dejanju smo poročali, je v soboto ob 4½. uri popoldne umrl. — Z rešilnim vozom so prepeljali včeraj v bolnico kosca Antona Moharja. Napadla ga je božjast in pri padcu si je Mohar odrezal s koso uho in se porezal po obrazu. Delavko M. Ribič je včeraj v »Pratru« zadela gugalnica v obraz in v prsa. Poškodovano so morali odpeljati z rešilnim vozom v bolnico. — Tat v prodajalnici puškarja Fr. Sevčeka. Puškar Franc Sevček v Židovskih ulicah se je v soboto zvečer za nekaj trenutkov odstranil iz prodajalnice. Priliko je porabil tat in mu ukradel revolver vreden 10 kron. Sevček je tatu videl, ko je tat prišel iz prodajalnice, a tat mu je ušel. — Ukral je Francetu Vizjaku neznan tat iz nezaklenjene sobe srebrno uro vredno 12 K. — Zgubil je Jožef Kušar srebrno uro vredno 24 kron. — Franc Wurner, bivši pek, se je včeraj, ko je zagledal procesijo, tako nespodobno vedel, da ga je moral stražnik aretovati.

Požigalec v ljubljanski okolici — prijet! Ta glas je šel včeraj v dobrunjski okolici. Kmetje so prijeli nekoga, ki se jim je zdel silno sumljiv. Nič ni pomagalo, da je prijeti možak rotel se, da še ni nikomur hiše užgal. Ker je vsled požigov vse v okolici jako razburjeno, je umevno, da ga na njegova zagotovila niso spustili. Došlo je orožništvo, ki je še le prav spoznalo prijetelega moža in danes se trdi po Ljubljani, da je bil prijeti možak, kateri se je zdel možem v dobrunjski okolici tako sumljiv — policijski kancelist g. Toplikar! Njegova nedolžnost se je seve takoj dokazala. Tudi nekaj drugih preradovednih ljubljancev je bilo v okolici prijatih, ker jih niso ljudje poznali. Danes se čuje, da je na policiji priprt sumljiv človek, o katerem se »sumi«, da je požigalec. Ime mu je natakarc Fleischman. Po okolici je na delu 27 orožnikov. Vesti o pretilnih pismih še vedno ne potihnejo in vsak trenutek si ljudstvo izmišlja nove stvari. O požigalecih se čujejo že cele pravljice, kakor o najdrznejših roparnjih.

Radi detomora je danes dobila pred ljubljanskimi porotniki 33letna dekla Marijana Kisovec iz Podobena 3½ leta ječe.

Prvi v Trstu zakonito preskušeni slovenski krojaški delavec je g. Jožef Petelin, doma iz Ribnice. Prestal je 4. t. m. preskušnjo iz svojega rokodelstva in je dobil za to odpustno spričevalo krojaške zadruge v Trstu. Učil se je pri g. Jožefu Gregorčiču.

Umor. Iz Celja se poroča: Kajžar Jožef Turnšek v Veliki Pirešici živel je že dalje časa s svojo ženo v prepiru. Nedavno je hotel ustreliti spečo ženo, a žena se je prebudila, izvila možu puško ter jo skrila. Žena se je v strahu pred možem podala v Malo Pirešico k zakonskima Antloga, kjer jo

je te dni dobil njen mož. Turnšek je pijan zahteval puško nazaj. Hotel je stresti svojo jezo nad ženo, toda žena mu je ušla. Turnšek jo je šel iskat v kuhinjo, kjer je dobil deklo Katarino Požar. Znosil se je nad to. Vrgel je deklo na tla in toliko časa hodil po njej, da je izdahnila. Meso na obrazu ji je s čevlji vse odtrgal. Po storjenem umoru je mrtvo deklo vlekel na sadni vrt in pobegnil. Orožništvo ga je zasledovalo in je dobilo morilca, ko se je v nekem potoku kopal.

Samomor Slovenca na morju. Franc Juhanti iz Brega p. Komen je skočil, vozeč se v večji družbi svojih rojakov s parnikom »Hannover« iz Bremena v New-York, s krova v morje, kjer je za vedno izginil. Kaki nagibi so nesrečneža vodili v to, še ni znano.

Težko ranil je z bajonetom v Št. Jerneju na sejmu orožnik Franc Murnik posestnika Janeza Udovča, ker se mu je le ta zoperstavil.

Samomor. V Gradcu se je obesil ravnatelj dež. stavb Karol Huber.

Na sobotni živinski semenj v Ljubljani so prignali 827 konj in volov, 283 krav in 95 telet, skupaj 1205 glav živine. Kupčija je bila dokaj živahna, ker je bilo mnogo kupcev s Koroškega in Moravskega.

Zdravje v Ljubljani od 26. maja do 1. junija. Novorojencev 20, mrtvorojena 2, vmrlih 25; med njimi za škariatico 2, tifuzom (legarjem) 1, jetiko 4, vnetjem soplnih organov 2, vsled mrtvoda 2, za različnimi boleznimi 14; med njimi 3 tuji in iz zavodov 9; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 1, za škariatico 7, tifuzom 2, vratico 2, ušenom 3, influenco 1.

Za organiste. »Amerikanski Slovenec« poroča, da žele dobiti v Pittsburgu v Ameriki slovenskega organista, popolnoma zmožnega v svoji stroki, kakor tudi izvrstnega pevca. Kdor želi to službo sprejeti, naj se obrne do: Rev. John Kranjec, 58 th. Street, Pittsburg Pa. Amerika.

Barnum in Bailey v Pragi. Povodom cesarjevega bivanja v Pragi priredi ta cirkus v Pragi v času od 13. do 18. junija 12 predstav. V sredo bo v Ustju, 19. v Kolinu.

Z vojaških vaj. Nekdo, ki se je moral vdeležiti štiritedenskih vojaških vaj, je izračunal po števcu korakov, katerega je imel pri sebi, da je v tem času naredil 665.629 službenih korakov, ako se pa priračuna temu številu na dan še 600 korakov, katere je prostovoljno napravil, tedaj je svota korakov v štiritedenskih vojaških vajah pri posamezniku 827.629 korakov.

Cirkus Sidoli, tudi v Ljubljani še v spominu, potuje sedaj po Nemškem. Koncem tekočega meseca bode pričel svoje predstave v Kolinu. Cirkus Sidoli ima sedaj 200 oseb in 123 konj.

Prebrisan tat je osleparil nekega bogatega trgovca v Aachenu. Poslal je skopemu trgovcu vstopnice v gledališče za svojo trgovsko rodbino. Trgovec se je prostih vstopnic polakomnil, meneč, da jih pošilja kak oboževatelj njegove hiše. Ko je bil trgovec z svojo rodbino v gledališču, ulomil je tat v njegovo stanovanje in mu ukradl par tisoč denarja in vse dragocenosti.

Lord Milner je izvoljen londonskim častnim občanom.

Olimpijske igre v Chicagi bodo l. 1904. Za olimpijske igre bodo sezidali novo velikanško poslopje, v katerem bo prostora za 30.000 sedežev in 80.000 stojišč. Veljalo bode 175.000 dolarjev.

V 60 urah iz Evrope v Ameriko. »Daily Mail« poroča iz Petrograda skoro neverjetno vest. Ta list trdi, da so poskusi ruske vlade z nekim novim pomorskim parnikom dosegli vspeh, da prevozi novi parnik iz Evrope v Ameriko v 60 urah. Ta parnik se lahko rabi za tovarni in osební promet. Najhitrejši parniki so doslej privozili iz Evrope v Ameriko v petih dnevih in pol.

Železnice na zemlji obsegale so do l. 1899 — 772.159 km. Obseg železnic se je v l. 1899 pomnožil za 20.837 km. Polovico vseh železniških prog na zemlji ima Amerika.

Tajnost pri telefonu. Pri telefonih na Švedskem so upeljali nove vrste aparat, ki takoj naznanja, ako se pogovor pri telefonu posluša pri telefonskem uradu.

Pariški Rothschild — antisemit. Od poslanca Breiterja izdavana »Monitor« javlja, da je ravnateljstvo petrolejskih jam v Mracznici, ki so last pariškega Rothschilda, odpustilo vse židovske delavce. Ko so se židje pritoževali, dejalo jim je ravnateljstvo,

da jih je radi tega odpustilo, ker so — židje. Rothschild je moral napraviti pač žalostne skušnje s svojimi židovskimi rojaki.

Sleparstva pri nakupu ogerskih konj za Južno Afriko. V Petkovi seji angleške spodbornice je posl. Blundell Maple zahteval od vojne uprave pojasnil, če je res, da so na Ogersko odposlani angleški častniki po izredno visokih cenah nakupili konje ter jih zaračunili vojni upravi, potem pa diferenco mej pravo vrednostjo konj razdelili med se in mej prodajalce. Finančni tajnik vojne uprave je odgovoril, da se vrši preiskava v tem oziru, meni pa, da je ta trditev neosnovana. Morda, a gotovo pa le ni.

Upor v angleški vojski. V taboru v Shorncliffe v Južni Afriki se je uprvala jedna kompanija angleških irskih vojakov. Najprej so uporniki v svojih barakah vse razdrolili, potem pa so streljali tri ure na angleške vojake, katere so poveljniki poslali, da jih ukroto. Še-le velikanski premoči so se lrci udali.

Lord Roberts se vdeleži letošnjih nemških velikih vojaških vaj.

Fonograf kot priča. V ruskem mestu Smolensku umrl je nedavno bogat mož, ne da bi zapustil kako oporoko. Vse iskanje oporoke bilo je zaman. Skoro na to je našel nek sorodnik umrlega mej zapuščino fonograf. Poskusil je fonograf in na njegovo veliko začudenje oglasil se je iz fonografa glas umrlega ter pravil svojo oporoko. Sorodnik je nesel fonograf k sodišču, ki je pripoznalo veljavnost take originalne oporoke.

Prebivalstvo Francoske. Ljudsko štetje na Francoskem še ni popolnoma končano, vender se približno že ve, da se je prebivalstvo Francoske v zadnjih 10 letih pomnožilo za 500.000 duš. Pariz šteje sedaj 2.600.000 prebivalstva, pomnožilo se je torej prebivalstvo v Parizu samo za 150.000.

Iz Angleške na Francosko po zraku. Že pred letom je predlagal laški grof Pompio Pieri, naj se zveže Angleško in Francosko z neko posebno vrsto železnice, ki bi se pomikala naprej po zraku, pritrjena 100 m visoko v zraku na vrh. Vozove bi tvorilo 50 balonov in oddaljenost mej Doverjem in Calaisom 36 km bi se prevozilo v 15 minutah. Sedaj je dogotovljen proračun in pričelo se je z nabiranjem kapitala. Vozna cena bo za osebo 1 liver sterlingov t. j. 20 mark. Vsak dan bi ta železnica, katero bi gonila elektriška moč, prevozila 48krat tja in nazaj. Dohodek na dan bi znašal 9600 mark.

Hiša se sezida v treh ali štirih dneh. To je najnovejša iznajdba Edisonova. Najprej se postavi ogrodje iz železa. Edison je iznašel nov cement, katerega ulije preko železnega ogrodja in ta cement postane tako trd, kakor najtrdnjši kamen. V tem, ko se ta cement suši, se postavi streho. V taki hiši ni vlažnih stanovanj.

Dohodki ameriških časopisov. Izdavanje lista »World« donaja čistega dobička 500 000 dolarjev. »New York Herald« donaja čistega dobička 750.000 dolarjev. »Journal« ves čisti dohodek porabi za razširjenje lista. »Herald« izhaja v 150.000 iztisih, »World« in »Journal« pa v 300.000 iztisih. V raznih uredništvih in službah lista »World« je nastavljenih 1500 oseb. Samo stroški za papir tega lista znašajo na leto jeden milijon dolarjev.

Društva.

(Slovenska Matica) vabi na CXXVI. odborovo sejo v ponedeljek dne 17. rožnika 1901 ob petih popoldne v društveni pisarni. Spored: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potrditev zapisnika o CXXV. odborovi seji in o XXXVII. rednem obnem zboru. 3. Volitev predsednika, podpredsednikov, blagajnika, ključarjev in odsekov. 4. Tajnikovo poročilo. 5. Eventualia.

(Mestna hranilnica ljubljansk a.) Meseca maja 1901 uložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 860 strank 667.308 K 67 h, 853 strank pa dvignilo 450.648 kron 83 h.

(Mestna hranilnica v Kranji.) V mesecu maju 1901 vložilo je 351 strank 114.349 K 5 h, dvignilo pa 315 strank 73.589 K 85 h, 11 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 9.680 K. Stanje vlog iznaša 2.524.540 K 57 h, stanje hipoteknih posojil 1.682.762 K 70 h in denarni promet 246.387 K 24 h.

(Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki.) V mesecu maju vložilo je 91 strank 27747.56 K, dvignilo 17 strank 5548.88 K. Izplačalo se je posojil 4 strankam 2900 K. Saldo blagajnice dne 30. aprila 1901 6538.68 K. Prejemki meseca maja 29054.71 kron. Izdatki meseca maja 34529.48 K. Promet 70.122.87 K. Stanje hranilnih vlog 162.038.58 K. Stanje posojil 99854 K. Saldo blagajne dne 31. maja 1901 1063.91 K. Število zadrušnikov: 84.

Darovi.

Za pogorelce v Kropi.

I. izkaz.
Gg. Bončar 99 klg. žemelj. Vinko Majdič 200 K. Karol Pibrovc, obleke za 50 K. Prevzvišeni knezoškof Jeglič 100 K. Šimen Zupan, župnik 50 K. Drž. poslanec Jožef Pogacnik 30 K. Mihael Ažman, žel. sprevodnik 200 K. Jožef Smrekar, c. kan., obleke 16½ klg. Bog povni!

Za odbor Hoenigman.

Za pogorelce v Gorenji vasi: »Gorenjski v Mariboru. 10 K. — Neimenovan 1 K. — G. And. Šmenec, župnik, Št. Lovrenc 10 K.

Za pogorelce v Kropi: »Gorenjski v Mariboru« 20 K. — Neimenovan 1 K. — G. Andr. Šmenec, župnik, Št. Lovrenc 10 K. — G. Eliz. Smerekar 30 K. — G. Ana Urbančič 20 K. — Ljubljanski duhovnik 20 K. — G. Jos. Bohinec v Reki 10 K. — G. dr. Iv. Svetina, gimn. prof. 10 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 10. junija. Cesar gre v sredo v Prago. Nekaj uradništva je že odšlo.

Dunaj, 10. junija. Gosposka zbornica je sprejela soglasno kanalsko predlogo v 2. in 3. branju nespremenjeno.

Dunaj, 10. junija. Poslanska zbornica je sprejela zakon o lokalnih železnicah v drugem in tretjem branju neizpremenjeno. Poslanec Pfeifer je govoril zato, da se nadaljuje belokranjska železnica in da se začno graditi železnice Kranj-Tržič, Trebnje-Tržišče, vipavska železnica in da se podaljša, oziroma zveže proga Ljubljana-Kamnik.

Dunaj, 10. junija. Odsek za nujne pomoči je sprejel predlog posl. Steinerja, da se predloge o nujnih pomočih reši še v tekočem zasedanju.

Dunaj, 10. junija. Nagodbeni odsek je odložil kvotni zakon za jesen. Naglašalo se je, da se ne sme tako važen zakon v naglici zadnji trenutek obravnavati. Zadnja seja danes zvečer.

Dunaj, 10. junija. Poljski klub je imel sinoči banket za slovo, h kateremu sta prišla ministra Körber in Pietak. Načelnik Jaworski je naglašal, da je zbornica zopet delavna. Min. predsednik Körber je naglašal, da bodo vodna pota koristila dežlam. Vlada bo i nadalje dobrohotna Galiciji in ne bo zaostajala v tem oziru za prejšnjimi vladami. Nato je govoril Pietak.

Pariz, 10. junija. »Matin« poroča, da je policija prijala dva anarhista, fotografa Vigo in slikarja Deconé,

ki sta imela v svojem stanovanju mnogo razstreljivih snovij.

Dunaj, 10. junija. Kot gotovo se poroča, da prinaša gospa Bothova Krügerju važna poročila. Jutri gre iz Londona h Krügerju, konec junija v Afriko.

Bruselj, 10. junija. Ko je Krügerju izročil ruski odbor burskih prijateljev 150.000 rubljev, izjavil je Krüger, da je zmaga Burom gotova in da sprejmejo kot mir le popolno neodvisnost.

London, 10. junija. Angleži so v Južni Afriki izdali proklamacijo, v kateri izjavljajo, da bode po preteku jednega meseca vse premoženje Bu-rov, ki ostanejo v boju, konfiskovano in ako se katerega Bura potem ujame, kaznovalo se ga bode z do-smrtnim pregnanstvom.

Umrli so:

7. junija. Ludovik Černe, urarski vajenec, 18 let, Stomškove ulice št. 13, srčna hiba. — Josip Zerbo, metlarja sin, 3 mesece, Križevniške ulice 9, lymphodinitis. — Anton Vizlar, uradni sluga, 59 let, Breg 6, vsled raka v požiralniku. — Adolf Bončar, pasarski pomočnik, 20 let, Rimska cesta 6, jetika.

8. junija. Fran Kovač, gostilničar, 40 let, Mestni trg 11, otrpnenje možgan. — Fran Privšek, črevljarja sin, 6 mesecev, Krakovske ulice 27, catarrhus intestinalis.

V bolnišnici:
5. junija. Alojzij Lordani, delavca sin, 2 leti, skarlatina.

Žitne cene

dne 8. junija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij	K 8-17	do 8-20
„ „ jesen	„ 8-46	„ 8-47
Rž za junij	„ 7-96	„ 8-00
„ „ jesen	„ 7-29	„ 7-30
Turšica za junij	„ 5-63	„ 5-64
„ „ „ „	„ 5-68	„ 5-69
„ „ juli-avgust	„ 5-88	„ 5-89
„ „ september-oktober	„ 7-95	„ 8-05
Oves za julij	„ 6-45	„ 6-46
„ „ jesen	„ 6-45	„ 6-46

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za junij	K 8-18	do 8-15
„ „ oktober	„ 6-88	„ 6-89
Rž za oktober	„ 6-04	„ 6-09
Oves za oktober	„ 5-10	„ 5-11
Koruza za julij	„ 5-39	„ 5-40

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 8-05	do 8-65
Rž „ južne žel.	„ 7-70	„ 7-95
Jecmen „ „	„ 7-30	„ 8-25
„ „ ob Tisi	„ 7-20	„ 8-25
Koruza ogerska	„ 5-75	„ 5-85
Cinkvant	„ 6-90	„ 7-25
Oves srednji	„ 7-80	„ 8-10
Fižol	„ 8-00	„ 10-00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrevi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
8 9 zveč.	734-3	20-2	sl. vzh.	del oblac.	
9 7. jut.	735-1	16-4	sl. jvzh.	jasno	0-0
9 2. popol.	733-3	26-8	sr. szah.	oblač.	
9 9. zveč.	734-2	19-1	sl. zah.	pol oblac.	
10 7. jut.	733-8	15-2	sl. jvzh.	oblačno	0-3
10 2. popol.	733-1	18-3	sr. szah.	dež	
Srednja temperatura sobote 20-5°, normale: 16-9°.					
Srednja temperatura nedelje 20-8°, normale: 17-0°.					

597 1-1

Tužnim srcem naznanjava, da je prečistiti gospod

Jožef Krese
kn. šk. duhovni svetnik, dekan, mestni župnik itd.

po kratki, mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, danes ob 1/2 2. uri popoldne v 67. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v torek, 11. t. m., ob 1/2 11. uri popoldne.

Pokojujega gospoda dekana priporočava v pobožno molitev.

R. I. P.

Kočevje, dne 9. junija 1901.

Jožef Eppich, Jožef Demšar, kapelana.

599 1-1

Potrti najglobokeje žalosti naznanjamo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prelužno vest, da se je preselil v boljše življenje iskreno ljubljani preljubi oče, oziroma brat, gospod

Lorenc Magušar

posestnik in prvi občinski svetovalec, ki je nagloma, previden s sv. zakramenti za umirajoče, danes 8. junija ob 7 uri zvečer v 81. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v ponedeljek, dne 10. junija ob 5 uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v domačih cerkvah.

Preblijega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

V Kropi, dne 8. junija 1901.

Jurij Magušar trgovec, sin, Frančiška Klinar, Ana Vidič, Marija Bertonec, hčere, Janez Magušar brat, Neža Magušar, sestra.

Barve za učence ima v največji izbi v zalogi trdka **FRATA KREBL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. 228 19 11-11 Vnjanja naročila proti povzetju.

Postranski zaslužek, trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. 413 8 Ponudbe pod „1.798“, Gradec, poste restante.

Važno za posestva, ki imajo veliko košnje, so **kosilni stroji.** Kdor želi poskusiti s strojem kositi, mu postreže radovoljno podpisani proti nizki odškodnini. Stroj dela kakor najboljši kosci.

Ima tudi napredaj lepe **Jorkširske prasce** in **pingavsko feleta** od 4 mesecev do 1 leta stara.

St. Jurij pri Kranji. **A. Bergant** posestnik

595 3-2

Zaloga šivalnih strojev
471 25-6
JAN. JAX v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 17.
Zastopnik izvrstnih „Dürkopp“- in „Waffenrad“-koles.

Dunajska borza.					
Dne 10. junija.					
Skupni državni dolg v notab	98-10	20 mark	23-51	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105-50
Skupni državni dolg v srebru	98-10	20 frankov (napoleonidor)	19-08	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
Avstrijska zlata renta 4%	117-95	Italijanski bankovci	90-65	Prijoritete obveznice državne železnice	424-25
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	96-15	C. kr. cekini	11-33	„ „ južne železnice 3%	347-
Ogerska zlata renta 4%	117-90			„ „ južne železnice 5%	122-
Ogerska krona renta 4%, 200	93-			„ „ dolenskih železnic 4%	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1673-			Kreditne srečke, 100 gl.	400-
Kreditne delnice, 160 gl.	688-25			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	397-
London vista	240-27 1/2			Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gl.	49-15
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj 117-47 1/2				Ogerskega	5
				Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	16-75
				Rudolfove srečke, 10 gl.	58-
Dne 8. junija.					
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	181-			Salmove srečke, 40 gl.	200-
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	171-			St. Genois srečke, 40 gl.	233-
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	207-50			Waldsteinove srečke, 20 gl.	394-50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-73			Ljubljanske srečke	60-
Tisne srečke 4%, 100 gl.	144-50			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	279-50
Dunavske vravnavnne srečke 5%	258-			Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6030-
				Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	887-
				Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	105-
				Splošna avstrijska stavbinska družba	160-
				Montanska družba avstr. plan.	478-
				Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	445-
				Papirnih rubljev 100	253-75

Nakup in prodaja
vsa vrstna državna papirja, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri tvebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje.
Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnici.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Odgovorni vrednik: Iven Rakovec.

Tisk „Kotliške Tiskarne v Ljubljani.